

Cartera de serveis de promoció de salut i prevenció en l'entorn educatiu

Aquesta cartera és una relació d'actuacions dissenyades per a oferir en els centres educatius amb la finalitat d'informar, formar i desenvolupar competències per augmentar la salut de la comunitat educativa.

GENERALITAT
VALENCIANA

TOTS
A UNA
veu

Promoció de la salut i prevenció de la malaltia: serveis en l'entorn educatiu

La Llei 8/2018, de 20 d'abril, modifica la Llei 10/2014, de 29 de desembre, de salut de la Comunitat Valenciana, i especifica que (art. 56.2) "S'atendran de manera específica els problemes de salut que incideixen d'una forma significativa en l'adolescència, relacionats, sobretot, amb hàbits de salut, conductes de risc, conductes addictives, problemes de salut mental, trastorns de la conducta alimentària, com també trastorns de les relacions afectives i sexuals, prevenció d'infeccions de transmissió sexual i prevenció d'embarassos no desitjats." A més, hi afig que (art. 62.6) "Seran prioritàries les actuacions preventives i de promoció de la salut en l'àmbit familiar, comunitari i educatiu, que hauran de coordinar-se per a implicar tots els agents socials intervinents com són la família, l'escola, associacions, xarxes locals i altres".

La *Cartera de serveis en l'entorn educatiu* és una llista d'actuacions de promoció de la salut i prevenció de la malaltia que han sigut dissenyades de manera realista i assumible perquè s'executen en l'àmbit dels centres educatius, la difusió de les quals pretén informar i oferir la participació als centres educatius per fomentar comportaments i ambients saludables en la comunitat educativa.

La *Cartera de serveis en l'entorn educatiu* que, des de la Generalitat, s'adreça a l'àmbit educatiu descriu activitats oferides col·laborativament per la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública i la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, en coordinació amb la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, la qual cosa garanteix una adequada integració en els projectes educatius dels centres. En l'edició del present curs acadèmic, es vol reforçar el projecte de *Centres educatius promotors de salut* que presenta una idea transversal i integral de la salut en la comunitat educativa. Per a aquest projecte de xarxa s'està treballant en l'adaptació d'un protocol a la realitat de la Comunitat Valenciana, mitjançant una guia (EDUSALUT), preparant formació i animant a la seua implantació a aquells centres docents que fan de la salut una competència educativa fonamental.

ÍNDEX

1. CENTRES EDUCATIUS PROMOTORS DE SALUT	
1.1. Centres educatius que reforcen el seu compromís per a constituir-se com entorn saludable per a viure, aprendre i treballar (OMS)	5
2. SALUT BUCODENTAL	
2.1. Educació per a la salut bucodental	6
2.2. Rentat fluorat setmanal.....	7
2.3. Revisions de la salut bucodental.....	8
3. INTERVENCIÓ EN EDUCACIÓ SEXUAL (PIES)	
3.1. Tallers d'educació en sexualitat.....	10
4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADICCIONS	
4.1. "CONSTRUEIX EL TEU MÓN"	11
4.2. "UNPLUGGED"	12
4.3. "PROGRAMA 12-16"	13
4.4. "PASSA LA VIDA"	14
4.5. QUE ET JUGUES?.....	15
4.6. "EXPOSICIÓ ITINERANT. DE QUÈ VAN ELS JOVENS? DE QUÈ VAN LES DROGUES?.....	16
4.7 "EXPOSICIÓ CÀNNABIS – EL QUE CAL SABER"	17
4.8. "CONTES PER A CONVERSAR"	18
4.9. "REPREGUEM L'ALCOHOL"	19
4.10. "SALUT EN CURS".....	20
4.11. "TRENCACLOSQUES"	21
4.12 "JOC DE CLAUS".....	22
4.13. "CONCURSO SOBRE OCIO SALUDABLE, SEGURO Y SOSTENIBLE "PLANETA VIBRA"	23
5. DISMINUCIÓ DE CONSUM DE TABAC	
5.1. Concurs europeu "Classes sense Fum"	24
5.2. Aula virtual del tabac	25
6. BENESTAR EMOCIONAL I IMATGE CORPORAL	
6.1. #estimatmés. Una guia per al treball en salut comunitària	26
7. EVALUACIÓ DE L'OFERTA ALIMENTÀRIA EN CENTRES ESCOLARS	
7.1. Revisió de Menjadors Escolars.....	27
8. PROMOCIÓ DEL CONSUM DE FRUITES, HORTALISSES, LLET I PRODUCTES LACTIS EN CENTRES ESCOLARS	
8.1. Distribució de fruites i hortalisses, de temporada, acompanyades de mesures para l'adquisició d'hàbits alimentaris saludables.....	28
8.2. Distribució de llet i productes lactis acompanyats de mesures per a la adquisició d'hàbits alimentaris saludables.....	29
9. MOVILITAT ACTIVA I SEGURA A L'ESCOLA	
9.1. Camins segurs, saludables i sostenibles a l'escola	30
10. PROMOCIÓ DE L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT BENEFICIOSOS PER A LA SALUT	
10.1. Projecte de Esport, Activitat física i salut (PEAFS).....	31
10.2. Esport a l'escola.....	32
10.3. Aula Ciclista	33
11. SANITAT AMBIENTAL	
11.1. Protecció contra el mosquit tigre	34

PROGRAMA

1. CENTRES EDUCATIUS PROMOTORS DE SALUT

1.1. Centres educatius que reforcen el seu compromís per a constituir-se com entorn saludable per a viure, aprendre i treballar (OMS)

Introducció/Justificació	Un centre educatiu promotor de la salut és aquell que aborda la salut amb un enfocament integral. Això és, treballa per a oferir ambients afavoridors de la salut i el benestar, es constitueix com un entorn físic i social saludable, incorpora habilitats i competències individuals de salut i es vincula amb els serveis de salut pròxims i amb la seua comunitat.
Destinatari	Centres docents
Grup d'edat diana	Tota la comunitat educativa: alumnat, professorat, personal d'administració i serveis, famílies.
Nivell educatiu	Educació Primària y Educació Secundària
Descripció de l'activitat	<p>El centre educatiu promotor de salut intervé per a millorar la salut del personal del centre, les famílies i els membres de la comunitat, a més dels estudiants, i treballa amb els líders de la comunitat per a ajudar-los a comprendre com pot l'escola contribuir a la salut i a l'educació, per la qual cosa és un projecte que ha de ser acceptat i assumit pel consell escolar del centre educatiu. Per a això, és imprescindible la implicació de professionals de la salut, professorat, estudiants, famílies i líders de la comunitat en la tasca de promoure la salut.</p> <p>Requisits per al seu desenvolupament</p> <ul style="list-style-type: none"> - Determinar estat de situació i necessitats (normatives, sentides i manifestades per la comunitat educativa) i incorporar el valor salut (concepció holística) en les estratègies educatives. - Consens amb la comunitat educativa del modelo de treball de promoció de la salut en el qual els serveis sanitaris assumisquen un rol assessor en temes de salut. - Propiciar un desenvolupament normatiu que done suport a les accions. - Disseny, con participació multidisciplinària, de les intervencions específiques per a cada aspecte de salut, etapa formativa i destinatari (alumnat, famílies, professorat). - Formació dels professionals que hi hagen de participar. - Establiment d'un sistema d'avaluació.
Materials	<p>Guia EDUSALUT: Centres educatius promotors de salut. Com transformar-se en un centre promotor de salut en 5 passos, disponible a la fi de 2022 a la url de Guies XarxaSalut de la pàgina web de la Direcció General de Salut Pública i Addiccions: http://www.sp.san.gva.es/sscc/opciones4.jsp?CodPunto=4161&Opcion=SANMS52&MenuSup=SANMS&Section=SANPS520005&Nivel=2</p> <p><i>Una Guía Metodológica para transformarse en Escuela Promotora de Salud. Manual escolar on line de SHE (SHE School Manual 2.0) Edició 2020:</i> https://www.schoolsforhealth.org/sites/default/files/editor/health-promoting-school/spanish-she-school-manual-2-0.pdf</p> <p><i>Materiales para docentes. Aprender sobre salud y promoción de la salud en las escuelas. Conceptos claves y actividades.</i> Edició 2019. https://www.schoolsforhealth.org/sites/default/files/materials-for-teachers-2019-spanish.pdf</p>
Idioma	Valencià - Castellà
Contacte	<p>Centres de Salut Pública de referència (annex II)</p> <p>Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública y Addiccions. (promociosalut_sp@gva.es).</p>
Més informació	Durant el primer trimestre quedaran disponibles els materials d'implementació adaptats a la realitat de la nostra Comunitat i es disposarà de formació per a la posada en pràctica en els centres educatius.
Avaluació	Grup de Treball de promoció de salut en l'entorn educatiu. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.

PROGRAMA**SALUT BUCODENTAL****ACTIVITAT****2.1 Educació per a la salut bucodental****Introducció/Justificació**

Les malalties orals:

- Són molt freqüents i augmenten amb l'edat. Prevalença de càries del 40,5 % als 6 anys, 32,6 % als 12 anys, 45,3 % als 15 anys a la Comunitat Valenciana, en 2018.
- Solen iniciar-se en la infància: les dents són més vulnerables quan ixen (esmalt immadur) i en l'edat escolar té lloc l'aparició de dents definitives (6 a 14 anys).
- Tenen un gran impacte negatiu en la qualitat de vida de les persones: afecten en aspectes del llenguatge (dificulten la pronunciació de paraules) i el rendiment escolar (per les molèsties dentals o el dolor). Interfereixen en l'alimentació i afecten l'autoestima i el desenvolupament emocional (somriure, halitosi...).
- Es poden previndre amb hàbits d'alimentació i higiene dental adequats i amb el contacte freqüent de les dents amb fluor a les concentracions establides.

Destinatari

Escolars

Grup d'edat diana

0-14 anys

Nivell educatiu

Educació Infantil, Educació Primària, 1°-2° ESO i Educació Especial.

Descripció de la activitat

En el present curs escolar 2022-2023, es reprendran les activitats d'educació per a la salut bucodental a l'aula, que durant els dos cursos anteriors van quedar suspeses a causa de la situació de crisi sanitària per COVID-19. De manera general i per a tots els cicles educatius, es proposa que es treballen dins del currículum els temes d'alimentació saludable i no cariogènica i la higiene dental (raspallat) amb pasta fluorada amb almenys 1000 ppm.

- 1 **Taller de raspallat:** En el present curs escolar es realitzarà almenys una vegada a l'any en cadascun dels cursos d'Educació Infantil, Educació Primària i Educació Secundària Obligatoria. (1r i 2n ESO) ([Fitxa explicativa 1: Taller de raspallat dental a l'aula](#)).

Es fomentarà el compliment de la pràctica del raspallat: en el col·legi, amb l'ajuda dels docents facilitant-los informació i material (raspalls) i, a casa amb l'ajuda de la família.

- 2 En centres docents amb **població en situació de vulnerabilitat:**
 - 2.1. **Raspallat supervisat diari en Educació Infantil.** Es proporcionarà 1 raspall per alumne/a i any, per a la seua utilització a l'aula o el domicili, segons el que permeten les circumstàncies. Es fomentarà el compliment de la pràctica del raspallat a casa amb l'ajuda de la família. ([Fitxa explicativa 2: Raspallat supervisat diari](#))

2.2. **Taller experiencial per a famílies** (pares i fills) sobre prevenció de càries (alimentació i higiene) amb dues activitats al llarg del curs en Educació Infantil, Primària i 1er i 2on de ESO ([Fitxa explicativa 3: Taller experiencial amb les famílies](#)).

-Lloc: espais comunitaris (col·laboració amb l'administració local, entitats, etc.).

-Responsable: professorat (educació informal).

-Suport tècnic (provisió de materials de suport com el raspall) i col·laboració del centre de salut pública que actua de via de coordinació dels recursos sanitaris: equips d'atenció primària, unitats d'odontologia pediàtrica, recursos municipals, etc., dirigits al desenvolupament d'aquestes actuacions.

Tots els centres docents es consideren participants en el programa excepte negativa expressa del consell escolar.

La persona responsable del programa de salut bucodental del centre docent, o en qui delegue la direcció del centre, omplirà les activitats realitzades en el formulari informatitzat en la pàgina web de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport en els períodes en què aquesta obri la possibilitat de registre per a cada curs escolar: <https://ceice.gva.es/va/web/innovacion-educacion/colaboracion-con-otras-entidades>

S'ha de fer el registre de l'activitat en el formulari informatitzat, amb independència de la forma en què es duga a terme (presencial o a distància, activitat pràctica o teòrica).

Materials

Recursos didàctics externs o propis del programa com la Guia del professorat d'Educació Primària, fitxes didàctiques de salut bucodental, cartells (4 models), arcs dentals retallables (cartolina), dossier de presentació del programa en centres docents, estudis epidemiològics de salut bucodental en població infantil de la Comunitat Valenciana (1991, 1998, 2004, 2010, 2018), raspalls dentals infantils.

Idioma

Valencià - Castellà

Contacte

Centre de Salut Pública corresponent (annex II) – Direcció General de Salut Pública i Addiccions - Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.

Més informació

<http://www.sp.san.gva.es/sscc/progSalud.jsp?CodProg=PS07&Opcion=SANMS1147&MenuSup=SANMS11&Nivel=2>

Avaluació

Avaluació de participació i cobertura. Direcció General de Salut Pública i Addiccions.

PROGRAMA

2. SALUT BUCODENTAL

ACTIVITAT

2.2. Rentat fluorat setmanal

Introducció/Justificació

Les malalties orals, especialment la càries, són una de les malalties cròniques més prevalents en la infància. A més, no té curació (excepte durant l'estadi primerenc de "taca blanca" que pot revertir amb fluor), només es pot detindre o fer més lenta la seua progressió amb tractaments reparadors (obturacions, etc.).

El fluor tòpic (esbandides, pastes dentals) protegeix la dent enfront de la càries. Actua en l'esmalt dental: inhibeix la desmineralització, augmenta la remineralització i inhibeix l'activitat bacteriana. L'ús regular i supervisat d'esbandida dental fluorada s'associa amb una clara reducció de l'increment de càries (26% menys de superfícies o dents definitives amb càries, absents, perduts o amb obturació)

Destinatari

Escolars

Grup d'edat diana

- 6-12 anys i optativament de 13-14 anys.

Nivell educatiu

Educació Primària, ESO i Educació Especial

Descripció de la activitat

1. **En els centres educatius amb població en situació de vulnerabilitat:** En el present curs els col·lutoris fluorats es realitzaran setmanalment en cursos d'Educació Primària i, optativament, en 1r-2n d'ESO. ([Fitxa explicativa 4: Col·lutori fluorat](#))

- Responsable: el professorat organitza i supervisa la realització de l'esbandida fluorada a l'aula.

- Suport tècnic (provisió de materials de suport, col·laboració): Centre de Salut Pública que actua com coordinador dels recursos sanitaris: Equips d'Atenció Primària, Unitats d'Odontologia Pediàtrica, recursos municipals, etc. dirigits al desenvolupament d'aquestes actuacions de promoció de salut.

Tots els centres docents es consideren participants en el programa excepte **negativa expressa del consell escolar**.

La persona responsable del Programa de salut bucodental del centre docent, o en qui delegue la direcció del centre, emplenarà les activitats realitzades en el formulari informatitzat en la pàgina web de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport en els períodes en què aquesta obri la possibilitat de registre per a cada curs escolar.

<http://www.ceice.gva.es/es/web/innovacion-educacion/colaboracion-con-otras-entidades#sanpsb>

- 2 **En les consultes odontològiques.**

- Després de la revisió oral a l'aula dels xiquets/as de tots els centres docents, l'alumnat amb problemes de salut oral serà derivat a les consultes odontològiques i se'ls formarà en l'ús correcte de l'esbandida fluorada setmanal.

- Responsable: Higienista de la Unitat d'Odontologia Pediàtrica (*UOP)

- Suport tècnic (provisió de col·lutoris fluorats).

Tots els centres docents es consideren participants en el programa excepte negativa expressa del consell escolar.

La persona responsable del Programa de salut bucodental del centre docent, o en qui delegue la direcció del centre, emplenarà les activitats realitzades en el formulari informatitzat en la pàgina web de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport en els períodes en què aquesta obri la possibilitat de registre per a cada curs escolar.

<http://www.ceice.gva.es/es/web/innovacion-educacion/colaboracion-con-otras-entidades#sanpsb>

Materials	Solució fluorada en envasos de 500 ml, amb tovallons i bosses de fem per a recollir el material usat. Document informatiu de l'esbandida fluorada i model de desautorització (per a les famílies).
Idioma	Valencià - Castellà
Contacte	Centre de salut pública corresponent (annex II) - Direcció General de Salut Pública i Addiccions - Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.
Més informació	http://www.sp.san.gva.es/sscc/progSalud.jsp?CodProg=PS07&Opcion=SANMS1147&MenuSup=SANMS11&Nivel=2
Avaluació	Avaluació de participació i cobertura. Direcció General de Salut Pública i Addiccions (trasllat de dades des de la web de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport a l'aplicació informàtica DANTA de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública).

PROGRAMA

2. SALUT BUCODENTAL

ACTIVITAT

2.3. Revisions de la salut bucodental

Introducció/Justificació

Les malalties orals, especialment la càries, són una de les malalties cròniques més prevalents en la infància.

La detecció precoç de riscos o de problemes de salut oral és imprescindible per a previndre o detindre la progressió de malalties bucodentals.

Als 6 anys apareix la primera dent definitiva (la "molar dels 6 anys", amb variacions fisiològiques interindividuals) i la presència de càries en dentició temporal és un predictor de presència de càries en dentició definitiva.

Destinatari

Escolars

Grup d'edat diana

5 anys i en població vulnerable de 3 a 5 anys. En el present curs escolar es realitzarà també la revisió oral de l'alumnat que no va poder ser revisat en els cursos escolars 2020-21 i 2021-22 per tancament dels centres docents i en la mesura que siga possible, es recuperarà als xiquets la revisió dels quals va quedar arracada per motius de la COVID-19 en cursos anteriors.

Nivell educatiu

Educació infantil (5 anys). En població vulnerable els 3 cursos del 2n cicle d'educació infantil (3, 4, 5 anys).

Descripció de la activitat

El/la professional sanitari fa les revisions orals a l'aula o l'espai assignat pel centre docent, i deriva a les consultes odontològiques els i les alumnes en els quals es considera necessari per riscos o problemes de salut oral ([Fitxa explicativa 5: Revisió oral en centre educatiu](#))

1 En centres docents amb població en situació de vulnerabilitat:

Revisió oral per part de la Unitat d'Odontologia Pediàtrica (UOP) en cada un dels cursos de educació infantil (3,4,5 anys)

2 En centres docents amb població considerada en situació de no vulnerabilitat:

Revisió oral per part de la UOP en l'últim curs d'Educació Infantil (5 anys).

- Responsable en els dos casos: UOP.
- Suport tècnic: centre de salut pública que actua com a via de coordinació dels recursos sanitaris: equips d'atenció primària (EAP), UOP.

Materials

Document informatiu de la revisió oral i model de desautorització (per a les famílies).

S'ompli un document informatiu de cada alumne/a per a la família amb el resultat de la revisió oral.

Idioma

Valencià - Castellà

Contacte

Centre de Salut Pública corresponent (annex II) – Direcció General de Salut Pública i Addiccions - Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.

Més informació

<http://www.sp.san.gva.es/sscc/progSalud.jsp?CodProg=PS07&Opcion=SANMS1147&MenuSup=SANMS11&Nivel=2>

Avaluació

Avaluació de participació i cobertura per part de la Direcció General de Salut Pública i Addiccions.

Durant el curs 2022/2023 es continuarà realitzant una versió reduïda del programa PEUS en els cursos de 1r i 2n de l'ESO que s'adaptarà a la disponibilitat de monitors i monitores formats dels equips d'Atenció Primària.

Serà important programar els tallers en el primer trimestre del curs escolar per a desenvolupar la implementació d'aquests al llarg del segon trimestre.

PROGRAMA	2. INTERVENCIÓ EN EDUCACIÓ SEXUAL (PIES)
ACTIVITAT	2.1. Tallers d'educació en sexualitat
Introducció/Justificació	El Programa d'Intervenció en Educació Sexual té com a objectiu general l'educació en valors per a la promoció d'una vivència positiva de la sexualitat i comportaments en concordança amb les opcions més saludables.
Destinataris	Població escolar
Grup d'edat diana	12-14 anys
Nivell educatiu	1º i 2º ESO.
Descripció de l'activitat	<p>L'aplicació per aquest curs 22/23 constarà dels següents continguts:</p> <p>1r ESO: continguts:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Què es la sexualitat? (act.1.1) 1.2. Identitat sexual i identitat de gènere (actv.1.2) 1.3. Drets sexuals (actv.2.1) 1.4. Sexualitat i riscos (act. 3.2). <p>2n ESO: continguts:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Valorant les nostres creences en sexualitat. Desmuntant mites (actv. 3.1). 1.2. Valore el risc i decidisc: <ul style="list-style-type: none"> • Concepció i anticoncepció (actv. 3.3 i 3.4) • Infeccions de transmissió Sexual (ITS) (actv. 4.4) • Influència de les xarxes socials com a escenaris de riscos (actv 4.2) <p>Aquestes activitats per a 1r i 2n de l'ESO, seran dutes a terme per personal format en PEUS, al llarg de dues sessions de 50' que podran ser programades en dues sessions separades de 50' i 50' o en una sessió única de 100'.</p>
Materials	<p>Els continguts emplenats en els tallers en l'aula es troben a la Guia Didàctica del PIES. Material PIES: https://ceice.gva.es/documents/162783553/162784556/programa_PIES_cas.pdf/4b753928-d59f-4fa9-96a2-1c821efd1597</p> <p>L'actual normativa en matèria d'Educació, que incorpora l'educació afectiu-sexual en tots els nivells educatius, propícia i impulsa la creació de materials. En l'àmbit educatiu s'han elaborat Guies d'Educació Sexual Integral. Disponibles en:</p>
Idioma	Valencià - Castellà
Contacte	La coordinació d'estes activitats es farà des dels diferents Centres de Salut Pública. (Annex II)
Més informació	La Guia Didàctica del PEUS s'actualitzarà al llarg del present curs escolar a fi d'ajustar els continguts a les noves demandes formatives de la comunitat escolar

PROGRAMA	4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADDICCIONS
MATERIAL DE SUPORT	4.1. “CONSTRUEIX EL TEU MÓN” Desenvolupament afectiu, hàbits saludables, educació en valors i conformació d’actituds contra el consum de drogues
Introducció/Justificació	Programa audiovisual estructurat que permet abordar a l’aula de manera sistemàtica les variables que poden actuar com a factors de protecció contra la consolidació de l’abús de drogues. Els seus objectius estan encaminats a retardar l’edat d’inici del consum de tabac, alcohol i drogues il·legals, així com reduir-ne el consum. El seu contingut s’adreça fonamentalment a contribuir al desenvolupament afectiu, intel·lectual i social dels escolars, la qual cosa permet adequar les activitats proposades a les característiques dels alumnes.
Destinatari	Escolars
Grup d’edat diana	6-16 anys
Nivell educatiu	Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria.
Descripció de la activitat	Es basa en una metodologia IVAC (investigació, visió, acció i canvi) que parteix d’un model d’aprenentatge actiu, desenvolupat per la <i>Danish School of Education (Aarhus University)</i> per a l’ensenyament-aprenentatge dels diferents continguts de l’educació per a la salut. El procés d’aprenentatge proposat per l’enfocament IVAC té com a finalitat la participació i acció de l’alumnat. S’ofereixen eines destinades a desenvolupar quatre àrees claus per a la formació integral de l’individu: l’afectivitat, la part cognitiva, la social i la competència. Aquestes àrees de treball es concreten en una proposta de 6 activitats per curs + 3 activitats complementàries.
Materials	Disponibles registrant-se en https://www.campusfad.org/construye-tu-mundo/registro/
Idioma	Castellà
Contacte	UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l’annex III).
Més informació	Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. (prevencion_drogodependencias@gva.es)
Avaluació	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA	4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADDICCIONS
ACTIVITAT	4.2. “UNPLUGGED” Prevenió del consum de drogues i habilitats sociopersonals
Introducció/Justificació	Programa de prevenció escolar d'abús de drogues basat en l'evidència, dirigit a escolars de 12 a 14 anys. Promou el desenvolupament de competències per a afrontar en les millors condicions les influències socials que afavoreixen el consum de drogues en adolescents.
Destinatari	Escolars
Grup d'edat diana	Edats entre 12 i 14 anys
Nivell educatiu	Educació Secundària Obligatòria i Cicles Formatius
Descripció de la activitat	El programa es configura en 12 sessions, agrupades en tres àrees: habilitats per a la vida, informació sobre les drogues i el qüestionament de la percepció normativa.
Materials	Consta de “Manual del professorat” i “Quadern de treball” individual. A més, un Qüestionari d'avaluació previ i posterior. Aquests materials es distribueixen a cada una de les unitats de prevenció comunitària en conductes addictives (UPCCA).
Idioma	Valencià - Castellà
Contacte	UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l'annex III).
Més informació	Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d'Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. (prevencion_drogodependencias@gva.es).
Avaluació	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d'Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA	4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADDICCIONS
ACTIVITAT	4.3. “PROGRAMA 12-16”
	Prevenió universal base per a la detecció de grups de risc o individus vulnerables
Introducció/Justificació	Programa desenvolupat en el marc d’educació per a la salut per a aplicar en un entorn escolar, des del punt de vista de reducció de la demanda principalment, ja que té com a objectius retardar l’edat d’inici de consum de tabac, alcohol i cànnabis, i/o reduir-ne el consum entre els i les alumnes d’Educació Secundària Obligatòria (ESO) de la ciutat d’Alacant, així com augmentar la percepció de risc de consum de drogues.
Destinatari	Escolars
Nivell educatiu	Educació Secundària Obligatòria (ESO)
Grup d’edat diana	12-16 anys
Descripció de la activitat	<p>La proposta del programa és desenvolupar a l’aula habilitats cognitives i reflexives, l’empatia cap a altres iguals, treballar amb la família estils educatius saludables, formar els professors per a capacitar-los en el desenvolupament d’activitats preventives a l’aula i en el seu possible paper com a adults de referència per a un alumne en situació de risc, i aconseguir un compromís del centre educatiu per a implicar-se en el procés de socialització i desenvolupament de factors protectors dels seus alumnes.</p> <p>Amb una duració total de quatre hores lectives, al llarg dels quatre cursos de l’ESO, el programa recopila diverses activitats per a fer en tutories, amb tècniques dinàmiques i interactives, i es faciliten materials i recursos dinàmics. Inclou, a més, materials i recursos didàctics per a l’alumnat que serveixen de record i reforç del que s’ha treballat, grups formatius per a pares i mares en prevenció de les drogodependències, protocols d’avaluació, així com una orientació de treball transversal perquè es reforcen els objectius des de diferents assignatures.</p>
Materials	La guia didàctica que inclou les activitats per a l’aula està disponible en la web de l’Ajuntament d’Alacant: https://www.alicante.es/sites/default/files/documentos/documentos/programa-12-16-prevencion-drogodependencias-actividades-e-informacion/pdf-web-programa-prevencion.pdf
Idioma	Castellà/Valencià
Contacte	UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l’annex III).
Més informació	Web Ajuntament d’Alacant: https://www.alicante.es/es/contenidos/programa-12-16 Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. (prevencion_drogodependencias@gva.es).
Avaluació	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA	4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADDICCIONS
ACTIVITAT	4.4. "PASSA LA VIDA" Prevenió del consum de cànnabis
Introducció/Justificació	Programa de prevenió del caràcter específic dirigit a reduir les actituds cap al consum de cànnabis en adolescents, així com influir sobre la norma social subjectiva respecte d'aquest consum i sobre el control percebut.
Destinatari	Escolars o àmbit comunitari
Grup d'edat diana	Adolescents entre 15 i 18 anys
Nivell educatiu	4º ESO, Batxiller i Cicles Formatius
Descripció de l'activitat	<p>El programa "Passa la vida" es basa en un audiovisual que recull un conjunt de trossos de la història d'Alex i Salva, dos joves de disset anys, sobre el que esperen del consum de drogues (especialment el cànnabis) i del que aquestes els ofereixen. Els continguts giren entorn de tres eixos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - L'efecte que el consum de drogues té sobre l'evasió dels problemes. - L'efecte que el consum de drogues té sobre la diversió. - L'efecte que el consum de drogues té sobre la facilitat per a establir relacions i "fer grup". <p>El programa es configura en 5 capítols de 5 o 6 minuts de duració cada un pensats per al desenvolupament de 5 sessions d'intervenció de 50 minuts (5 o 6 minuts de duració per capítol).</p>
Materials	<p>Disponibles en: https://cappyc.eu/es/spain-docs</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 curts cinematogràfics. - Guia didàctica o d'utilització que inclou un conjunt de cinc activitats que relaten de manera detallada els objectius de cada sessió (en funció dels capítols de l'audiovisual) i el seu procediment de realització, amb claus per a assegurar la qualitat i eficàcia d'aquesta. - Escala de mesurament de la intenció de consum de cànnabis CUIQ. Validada en el marc del projecte CAPPYC, finançat per la Comissió Europea, es tracta d'una breu escala de 15 ítems destinada a mesurar actituds cap al consum de cànnabis, norma subjectiva, capacitat percebuda de control de la conducta i intenció de consum, per a poder avaluar l'efectivitat del programa "Passa la vida".
Idioma	Castellà
Contacte	UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l'annex III).
Més informació	Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenió d'Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. (prevencion_drogodependencias@gva.es).
Avaluació	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenió d'Addiccions i Drogodependències

PROGRAMA	4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADICCIONS
MATERIAL COMPLEMENTARI	4.5 QUÈ ET JUEGUES? Prevenió universal sobre el joc d'apostes dirigida a adolescents dels dos sexes.

Introducció/Justificació	L'objectiu del programa Què et jugues? és fomentar una actitud crítica i contrària a les apostes abans que es donen les primeres experiències, la qual cosa ajuda a retardar l'edat d'inici, amb la qual cosa s'evita o es redueix la presència de creences favorables al joc, com són les expectatives d'èxit i la baixa percepció del risc.
Destinatari	Escolars
Nivell educatiu	Educació Secundària: 4º ESO, 1ºBAT, F.P.
Grup d'edat diana	14-17 anys
Descripció de la activitat	<p>Es presenta en un format breu de 4 sessions, dissenyades per a fer-se en 50 minuts, temps mitjà disponible per a una classe o tutoria. El programa ha sigut dissenyat per a ser aplicar-se de manera íntegra i en l'ordre proposat. La primera sessió proposa una visió general i introductòria, i la segona treballa el concepte de biaix cognitiu com a estratègia per a la manipulació. L'argument de la tercera sessió és l'ús de tècniques de manipulació en la publicitat. És convenient que aquestes tres sessions s'impartisquen amb periodicitat setmanal. La quarta sessió reafirma els assoliments de les anteriors sessions i pot ser implementada en la setmana següent o transcorreguts un o dos mesos.</p> <p>El desenvolupament de les sessions és dinàmic i participatiu, amb una metodologia bidireccional, en què l'alumnat pren el protagonisme amb la finalitat que siguen els mateixos menors els que arriben a les conclusions i proposen pautes segures a través de situacions específiques i pròximes a la seua experiència. Cada sessió de QJ? inclou una estructura tipus i diverses activitats que el dinamitzador/a pot triar i adaptar a les característiques del grup i a les seues pròpies habilitats i motivació. D'aquesta manera, pot considerar-se QJ? com un programa "modular" que s'adapta a les necessitats i els requeriments de cada centre.</p> <p>Les tècniques utilitzades en les activitats, en coherència amb les teories que les sustenten, tenen un caràcter fonamentalment cognitiu. Les activitats inclouen, entre altres: exposició, debat dirigit, joc de rol, treball amb fitxes, dinàmiques grupals i visualització i comentari de casos.</p>
Materials	Disponible la descàrrega en la web: https://quetejuegas.org/solicitar-programa/
Idioma	Castellà
Contacte	UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l'annex III).
Més informació	Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d'Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. (prevencion_drogodependencias@gva.es).
Avaluació	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d'Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA	4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADICCIONS
MATERIAL DE SUPORT	4.6. “EXPOSICIÓ ITINERANT. DE QUÈ VAN ELS JOVES? DE QUÈ VAN LES DROGUES?”
	Materials de suport per al desenvolupament d’accions informatives o formatives
Introducció/Justificació	<p>Exposició integrada per 20 panells informatius, dissenyats en clau de còmic, que pretenen dinamitzar la reflexió grupal dels participants entorn de l’alcohol, el tabac i les altres drogues, a partir de cinc temes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Les imatges socials sobre les drogues. - La realitat dels consums. - Els riscos associats al consum de drogues. - Les causes del consum. - Un temps lliure alternatiu.
Destinataris	Escolars
Grup d’edat diana	12-16 anys
Nivell educatiu	Educació Secundària Obligatoria.
Continguts	<p>Desinformació sobre els riscos reals del consum de drogues.</p> <p>Percepció errònia entre els pares respecte de l’extensió real del consum de drogues.</p> <p>Dèficit de competències per a adoptar i sostindre posicions autònomes en contextos de pressió grupal i social.</p> <p>Rutines de temps lliure centrades en la freqüentació d’escenaris de consum de drogues.</p>
Descripció de l’activitat	<p>A través dels panells es proposa l’anàlisi de determinats aspectes relacionats amb les drogues: riscos, motivació al consum, influència de la publicitat, presa de decisions, oci alternatiu, etc.</p> <p>Un monitor amb funcions de guia dirigirà l’exposició i plantejarà els elements més rellevants de cada un dels panells.</p> <p>Una vegada visitada l’exposició, els grups participants podran fer debats a l’aula sobre els temes tractats, amb el suport al professor d’una guia per al debat.</p> <p>Estimació aproximada de 2 hores de duració.</p>
Materials	<p>20 panells a color amb una dimensió de 60 x 90 cm</p> <p>Guia per al debat en la qual es proporciona informació sobre el contingut de cada panell i pautes per a estimular la reflexió grupal</p>
Idioma	Valencià - Castellà
Contacte	UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l’annex III).
Més informació	<p>Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. (prevencion_drogodependencias@gva.es).</p>
Avaluació	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA 4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADICCIONS

MATERIAL DE SUPORT 4.7. “EXPOSICIÓ CÀNNABIS – EL QUE CAL SABER”

Introducció/Justificació	Exposició integrada per huit panells que pretenen promoure el pensament crític dels qui la visiten a través de la reflexió grupal entorn dels riscos relacionats amb el consum de cànnabis (impacte sobre la vida acadèmica, aspectes legals, risc de dependència, etc.)
Destinatari	Estudiants
Grup d'edat diana	14 -17 anys
Nivell educatiu	Educació Secundària Obligatoria, Batxillerat i Cicles Formatius.
Continguts	<p>Juntament amb el panell que fa les vegades d'entrada a l'exposició (Panell 0), els altres set presenten continguts entorn dels següents eixos temàtics:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Panell 1: Quan el cànnabis és el més important: en el qual es reflexiona sobre la importància creixent que pot tindre en la vida de qui ho consumeix i transcendeix la fase d'ús experimental. - Panell 2: Dependència del cànnabis: en el qual s'analitza el risc de dependència psicosocial. - Panell 3: Quan el “kannavis” posa en perill els “hestudios”: en el qual es reflexiona sobre la influència que pot tindre el consum habitual del cànnabis sobre el rendiment acadèmic. - Panell 4: El mal viatge: panell en el qual s'aborda la reacció negativa que pot ocasionar el consum de cànnabis, especialment quan es consumeix també alcohol. - Panell 5: Cànnabis i conducció: en el qual es destaca l'impacte que pot tindre el consum de cànnabis sobre les habilitats necessàries per a manejar una bicicleta, una moto... - Panell 6: Aspectes legals: en el qual es plantegen les conseqüències d'ordre legal en què pot incórrer-se en relació al cànnabis. - Panell 7: Ho he deixat, i ara?: últim panell, en el qual s'aborden alguns riscos de recaiguda, així com factors que poden contribuir a superar el consum quan s'ha decidit interrompre'!). <p>La visita de l'exposició serà conduïda per una persona amb funcions de guia que plantejarà els elements més rellevants de cadascun dels panells, buscant afavorir la participació del grup visitant. A aquest efecte, la persona que dinamitza les visites tindrà a la seua disposició la Guia d'ús assenyalada en l'apartat: “Materials”, disponible en el lloc web de l'exposició. Una vegada visitada l'exposició, els grups participants podran continuar a l'aula el debat iniciat.</p>
Descripció de l'activitat	Estimació aproximada d'1 hora de duració
Materials	<p>8 panells a color amb unes dimensions de 150X70 cm (disposició horitzontal). Guia d'ús, a disposició en la web de les persones que vagen a guiar les visites. Proporciona informació sobre el contingut de cada panell i pautes per a estimular la reflexió grupal. Lloc web de l'exposició, en la qual es presenten els panells (desglossats en 28 imatges, 4 per panell), s'accedeix a la guia d'ús, i pot conèixer-se també material monogràfic accessible en línia per a la població destinatària de l'exposició: https://cannabis.edex.es/</p>
Idioma	Valencià
Contacte	UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l'annex III).
Mes informació	Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d'Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. (prevencion_drogodependencias@gva.es).
Evaluació	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d'Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA**4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADDICCIONES****MATERIAL de SUPORT****4.8. “CONTES PER A CONVERSAR”****Promoció d’hàbits saludables i habilitats per a la vida****Introducció/Justificació**

Programa d’educació soci emocional basat en el model de les 10 habilitats per a la vida (OMS, 1993), considerades com a destreses rellevants en la promoció de la competència psicosocial de xiquetes, xiquets i adolescents. Habilitats per a la vida constitueix un model validat amb un enfocament educatiu centrat en la promoció d’estratègies d’educació per a salut i prevenció del consum de drogues.

Destinatari

Escolars

Grup d’edat diana

Infantil (3-6 anys) i primer cicle d’Educació Primària (6-7 anys).

Nivell educatiu

Segon Cicle d’Educació Infantil i Primer Cicle d’Educació Primària

Continguts

A través de 10 contes infantils, es presenten diverses situacions que requereixen posar en pràctica les habilitats següents:

- Autoconeixement
- Empatia
- Comunicació assertiva
- Relacions interpersonals
- Presa de decisions
- Maneig de problemes i conflictes
- Pensament creatiu
- Pensament crític
- Maneig d’emocions i sentiments
- Maneig de tensions i estrés

Descripció de l’activitat

La proposta incorpora 10 històries quotidianes i pròximes als xiquets i les xiquetes amb idees i senzills exercicis lúdics per a desenvolupar a l’aula un contingut temàtic específic i afavorir la participació activa dels escolars en recordar i relacionar les seues pròpies situacions i conversar sobre aquestes.

Materials

10 contes en format imprès per a l’alumnat (accés *online* a contes amb animació gràfica).
 Guia per al professorat en format imprès.
 Guia per a mares i pares (accés *online*)

Idioma

Castellà (versió *online*: valencià - castellà)

Contacte

UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l’annex III).

Més informació

Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. (prevencion_drogodependencias@gva.es)

Avaluació

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA	4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADDICCIONS
ACTIVITAT	4.9. “REPRENGUEM L’ALCOHOL”
Introducció/Justificació	Material de suport per al desenvolupament d’accions de prevenció a l’aula dirigides a l’entrenament en habilitats per a la vida i l’educació en valors. Per a això, posa l’èmfasi en la convivència respectuosa de les persones amb si mateixes, amb els seus semblants i amb el territori social en el qual conviuen. Respon a un model d’educació en <u>habilitats per a la vida</u> que capacita les persones per a afrontar de manera positiva els reptes de l’entorn.
Destinatari	Escolars
Grup d’edat diana	12-16 anys
Nivell educatiu	Educació Secundària Obligatoria
Descripció de l’activitat	<p>Promou el desenvolupament de competències socials entorn de diferents eixos temàtics:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Autoconeixement - Empatia - Comunicació afectiva o assertiva - Relacions interpersonals - Solució de problemes i conflictes - Presa de decisions - Pensament creatiu - Pensament crític - Maneig d’emocions i sentiments - Maneig de tensions i estrés <p>A partir del seu desenvolupament, el professor promourà les accions o dinàmiques necessàries sobre aquestes competències.</p>
Materials	CD-ROM + Guia d’ús.
Idioma	Castellà
Contacte	UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l’annex III).
Més informació	Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. (prevencion_drogodependencias@gva.es)
Avaluació	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA	4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADICCIONS
MATERIAL COMPLEMENTARI	4.10. SALUT EN CURS Eina educativa audiovisual per a la formació en valors.
Introducció/Justificació	“Salut en curs” permet treballar la prevenció de les drogodependències i sensibilitzar els alumnes sobre la importància d’adquirir i mantindre hàbits de vida saludables a través d’un eix vertebrador potent i atractiu com és el cinema.
Destinatari	Escolars
Nivell educatiu	Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria
Grup d’edat diana	6-16 anys
Descripció de l’activitat	Les pel·lícules es treballen mitjançant unes guies didàctiques que es componen de dues parts diferenciades: una primera descriptiva i una segona centrada en les activitats. En la primera, s’analitza exhaustivament el film (introducció, argument, descripció dels personatges i de les seues motivacions, temàtiques tractades en la pel·lícula, etc.). En la segona part, es proposen qüestions amb la finalitat d’aprofundir en els temes tractats així com iniciar la reflexió i el debat.
Materials	Recursos en xarxa: <ul style="list-style-type: none"> - Guia metodològica disponible en: http://prensajuvenil.org/descargas/guia_metodologica.pdf - Guies didàctiques de les pel·lícules disponibles en: http://prensajuvenil.org/category/packs-salud-en-curso/ - Quaderns per a l’alumnat: es poden descarregar prèvia inscripció en la web. - Fitxes sobre diferents drogues disponibles en: http://prensajuvenil.org/salud-en-curso/fichas-informativas/ Pel·lícules en format DVD.
Idioma	Castellà
Contacte	UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l’annex III).
Més informació	Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. (prevencion_drogodependencias@gva.es)
Avaluació	Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d’Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA**4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADICCIONS****MATERIAL
COMPLEMENTARI****4.11. “TRENCACLOSQUES”****Prevenió selectiva amb adolescents.****Introducció/Justificació**

Programa de prevenió selectiva en addiccions dirigit a adolescents i joves que es troben en una situació de major vulnerabilitat respecte al consum problemàtic de drogues i/o altres conductes de risc derivades dels factors de risc que presenten en l'àrea personal, familiar, formatiu/laboral i relacional. Es promou mitigar els factors de risc específics d'aquesta població i en funció de variables com el gènere, el patró de consum o l'edat.

Destinatari

Adolescents/joves/alumnat amb dificultats d'adaptació en l'àmbit educatiu, amb dificultats d'integració en el mercat laboral, amb dèficit en habilitats socials.

Nivell educatiu

Formació Professional Bàsica (FPB), Grups d'Adaptació Curricular (PAC), Tallers ocupacionals, Grups Mesures Judicials.

Grup d'edat diana

De 14 a 21 anys

Descripció de l'activitat

Està compost de sis mòduls, sent el primer un mòdul introductorí. La resta de mòduls no segueixen un ordre fix, depèn de la programació i dels objectius a aconseguir. Cada mòdul està compost per quatre activitats, a treballar com a mínim dues, per la qual cosa el nombre de sessions total del programa podrà variar entre 12 i 24.

Materials

Consta d'una Guia d'activitats, guia d'intervenció en el context. i qüestionaris d'avaluació del programa. www.formacionproyctohombre.es

Idioma

Castellà

Contacte

UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l'annex III).

Més informació

Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenió d'Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. prevencion_drogodependencias@gva.es

Avaluació

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenió d'Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA**4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADICCIONS****MATERIAL DE SUPORT****4.12. “JOC DE CLAUS”****Prevenió universal escolar i familiar.****Introducció/Justificació**

Programa de prevenió escolar i familiar en addiccions dirigit a alumnat d'Educació Secundària Obligatòria i les seues famílies. Promou potenciar el procés de maduració de l'alumnat, potenciar els estils de vida alternatius al consum de drogues o altres conductes potencialment addictives, dotar a les famílies d'algunes eines educatives que afavorisquen el desenvolupament saludable.

Destinatari

Alumnat de 1° a 4° E.S.O. i les seues famílies.

Nivell educatiu

Educació Secundària Obligatòria (ESO)

Grup d'edat diana

De 12 a 16 anys

Descripció de l'activitat

El Programa consta de diverses Unitats Didàctiques que incideixen sobre aquells factors que intervenen en l'inici/progressió del consum de substàncies per part dels i les adolescents/joves: Interacció social, gestió emocional, estratègies cognitives, oci i temps lliure, informació sobre drogues i tecnologies de la informació i comunicació, valors.

Materials

Consta d'una Guia d'activitats, guia d'intervenció en el context. i qüestionaris d'avaluació del programa.
www.formacionproyctohombre.es

Idioma

Castellà

Contacte

UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l'annex III).

Més informació

Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenió d'Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.
prevencion_drogodependencias@gva.es

Avaluació

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenió d'Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA**4. PREVENCIÓ DEL CONSUM DE DROGUES I ADICCIONS****MATERIAL DE SUPORT****4.13. “CONCURS SOBRE OCI SALUDABLE, SEGUR I SOSTENIBLE “PLANETA VIBRA”****Desenvolupament d'alternatives d'oci saludable, segur i sostenible per a la promoció de la salut en població adolescent i jove.****Introducció/Justificació**

Hem superat recentment la fase aguda d'una pandèmia històrica, la qual cosa ha suposat dues conseqüències principals sobre la població:

- Un conjunt de factors estressants (com l'aïllament social, incertesa, duel, etc.) sobre totes les franges d'edat de la població de dimensions històriques. Aquests factors estressants són al seu torn factors desencadenants de diversos problemes de salut mental, com són l'ansietat, la depressió, la fòbia social, la “síndrome de la cabanya”, l'augment de les addiccions a substàncies i comportamentals, etc.

Un enorme fre als esforços i recursos destinats a la promoció de la salut i la prevenció.

El grup de població diana ha viscut la pandèmia en una etapa de la seua vida (adolescència i joventut) en la qual són especialment importants la socialització entre parells i la construcció de la personalitat de l'individu.

Destinatari

Estudiants, tutors/as, professors/as i orientadors/as psicopedagògics.

Nivell educatiu

Cicles de formació professional (CFP)

Grup d'edat diana

De 5 a 24 anys

Descripció de l'activitat

L'objectiu de l'activitat és implicar la població adolescent i jove en el desenvolupament d'alternatives d'oci saludable, segur i sostenible en el seu entorn local, mitjançant l'elaboració de les seues pròpies propostes. Les persones destinatàries, millor que cap altra, coneixen les seues preferències i les opcions actuals d'oci a la seua disposició (horaris, instal·lacions, tipus d'activitats, etc.). Aquesta proposta se sustenta en els principis de participació i coresponsabilitat, i segueix una metodologia basada en l'activació de la motivació mitjançant la ludificació amb un format de concurs.

La fi última és retardar l'edat d'inici i reduir les addiccions a substàncies, així com les conductuals, des d'un enfocament de promoció de la salut en positiu, mitjançant la modificació de les condicions de l'entorn en el qual els adolescents i joves es relacionen entre parells en el seu temps lliure. Prenent com a punt de partida les seues propostes, i comptant amb l'impuls de les administracions municipals i autonòmica, es busca desenvolupar i fer fàcilment accessibles opcions atractives d'oci juvenil saludable i sostenible.

Materials

Les bases del concurs es publicaran al gener de 2023 en la pàgina web de la Direcció General de Salut Pública i Addiccions (DGSPiA) de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública: <https://www.san.gva.es/web/conselleria-sanitat-universal-i-salut-publica/salud-publica1>

Idioma

Castellà / Valencià

Contacte

UNITAT DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA DE CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) de referència (vegeu l'annex III).

Més informació

Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d'Addiccions i Drogodependències. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. (prevencion_drogodependencias@gva.es)

Avaluació

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d'Addiccions i Drogodependències.

PROGRAMA 5. DISMINUCIÓ DE CONSUM DE TABAC**ACTIVITAT** 5.1. Concurs europeu “Classes sense fum”**Introducció/Justificació**

La Unió Europea va promoure aquest programa de prevenció del tabaquisme dirigit a alumnes de 1r d'ESO en el qual participen diversos països. Consisteix a reforçar el caràcter voluntari de la decisió de no fumar, amb el compromís de tot el grup-classe per a donar-se mutu suport i augmentar la seua autoconfiança. L'avaluació d'aquest programa ha demostrat la seua efectivitat.

Destinatari

Escolars principalment, però també professorat i pares/mares.

Grup d'edat diana

12-13 anys

Nivell educatiu

1r d'ESO

Descripció activitat

Cada classe participant ha de fer un curt sobre la prevenció del tabaquisme. Els objectius són previndre (o retardar) l'inici al consum de tabac, potenciar l'autoeficàcia i les habilitats escolars per a mantindre's com no fumadors i reforçar les accions preventives sobre el tabaquisme, realitzades prèviament a l'aula.

Els requisits bàsics de participació inclouen el compromís dels i les alumnes i tutors de la classe de mantindre's sense fumar tot el curs escolar i fer un curt de prevenció del tabaquisme.

El millor curt de cada departament rep un premi del centre de salut pública i participa en el concurs final de la Comunitat Valenciana.

Materials

El programa inclou els materials següents:

- Fitxa d'inscripció al concurs.
- Fitxa de seguiment-avaluació que ha d'omplir el tutor en col·laboració amb els tècnics de salut pública, que inclou el seguiment del compromís de no fumar i un curtmetratge de la classe.

Idioma

Valencià - Castellà

Contacte

Inscripció aproximada de setembre a novembre a través de:

Centre de salut pública corresponent (annex II) – Direcció General de Salut Pública i Addiccions - Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.

Més informació

<http://www.sp.san.gva.es/sscc/plan.jsp?idioma=es&perfil=inst&Opcion=CLASESSINHUMO&Nivel=2&MenuSup=SANMS12341&CodPlan=841>

Avaluació

Avaluació de participació i cobertura per part de la Direcció General de Salut Pública i Addiccions.

PROGRAMA 5. DISMINUCIÓ DE CONSUM DE TABAC

ACTIVITAT 5.2. Aula Virtual del tabac

Introducció/Justificació

La Direcció General de Salut Pública i Addiccions ha desenvolupat durant un període de 20 anys l'activitat "Aula del tabac" per a fomentar la disminució de la iniciació al consum de tabac com a instrument didàctic per a la prevenció d'aquesta addicció. En la mateixa línia, s'ha creat l'aula virtual, amb la qual cosa s'ha aprofitat l'oportunitat d'usar noves metodologies i tecnologies educatives i de comunicació, i abordar d'una manera efectiva la necessitat de connectar amb la població més susceptible d'iniciar-se i ser consumidora de tabac.

Destinatari

Escolars principalment, però també professorat i famílies.

Grup d'edat diana

10-16 anys

Nivell educatiu

5º-6º d'Educació Primària, Educació Secundària Obligatoria i AMPAS

Descripció activitat

La pàgina web [<https://sensefum.san.gva.es/es/inicio>] posa a la disposició de l'alumnat i del professorat el documental "Eres a temps" i la seua guia temàtica per a la dinamització a l'aula. L'audiovisual aborda la història del tabac, la pressió de les tabaques i la publicitat i els perjudicis del seu consum amb un enfocament juvenil, d'equitat i gènere, amb un format compatible per a poder reproduir-lo en els sistemes informàtics més habituals, disponible en valencià, castellà i anglès.

Així mateix, la pàgina web compta amb un apartat de recursos multimèdia amb dues seccions, una per a evitar el consum de tabac (prevenció del tabaquisme) i una altra per a abandonar el tabac (cessació del tabaquisme), que disposa d'un fòrum on l'estudiantat podrà generar diferents debats sobre el tabac i els seus productes

Materials

El recurs multicomponent inclou els materials següents:

- Un documental
- Aplicació interactiva accessible des de diferents dispositius (ordinador, telèfon mòbil, tauleta, etc.).

Idioma

Valencià – Castellà – Anglès

Contacte

Centre de salut pública corresponent (annex II) – Direcció General de Salut Pública i Addiccions - Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.

Més informació

<https://sensefum.san.gva.es/>

Avaluació

Avaluació de participació i cobertura per part de la Direcció General de Salut Pública i Addiccions.

PROGRAMA **6. BENESTAR EMOCIONAL I IMATGE CORPORAL**

ACTIVITAT **6.1. #estimtmés**

Una guia per al treball en salut comunitària

Introducció/Justificació

Aquest quadern de treball es basa en el model de psicologia positiva, els determinants socials de la salut i el treball en promoció de la salut basat en l'empoderament dels col·lectius, mitjançant la participació i la facilitació grupal.

Per una banda, es persegueix posar en valor la cohesió social, per altra, ofereix un marc de treball sobre el benestar emocional i la imatge corporal, i mou a la reflexió de la relació entre les Fonts del Benestar Emocional i la recerca incessant d'un cos perfecte: esta recerca constitueix un valor social -determinant estructural de la salut- que minva la salut i el benestar.

Finalment, realitza una aposta decidida per la capacitat de transformació i construcció de valors socials mitjançant el foment d'habilitats de resiliència en la població.

És pot emplenar en diversos contextos i amb poblacions diferents, perquè tant la cohesió social, com el benestar emocional i la imatge corporal són elements transversals en totes les Etapes de la Vida i en tots els entorns; la persona facilitadora farà una adaptació a la realitat concreta d'interacció.

Destinatari

Es tracta d'una ferramenta per al treball en entorns comunitaris: municipals, educatius formals, informals, oci, etc.

Grup d'edat diana

En l'entorn educatiu: a partir 12 anys

Nivell educatiu

Educació Secundària Obligatoria, Batxiller i cicles formatius grau mitjà

Descripció activitat

PLAN DE TREBALL

1. Enquadrament. La Guia ofereix un marc teòric, el model dels **5Cultius**, que es bolcarà al llarg de les diverses propostes de treball. Així mateix, es descriu un enquadrament general amb el model concret de facilitació grupal i lideratge participatiu.
2. Conversa1. **#estimtmés**. Cohesió social, autoestima i resiliència. Amb un material audiovisual es va desgranant tot un treball al voltats de la imatge corporal, els complexos i els camins per a la seua superació.
3. Conversa2. **La ruta de la despertà**. Sessió dedicada al treball sobre el llenguatge dels mitjans de comunicació, els valors socials implicats i la relació amb els determinants de la salut.
4. Conversa3. **100%Vida**. Treball sobre les Fonts de Benestar Emocional.
5. Conversa4. **La Cooperativa de Benestar**: una aplicació pràctica del model de Benestar Emocional **5Cultius**.
6. Avaluació de resultats en salut i de procés.

Materials

- Guia per a la seua implementació i audiovisual.

Idioma

Valencià – Castellà

Contacte

Servei de Promoció de la Salut i Prevenció en les Etapes de la Vida. Subdirecció de la Salut i Prevenció. Direcció General de Salut Pública i Addiccions. Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.
Email: salud_sexual_dgsp@gva.es

Més informació

WEB Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.
http://www.sp.san.gva.es/DgspPortal/docs/Guia_Tematica_XarxaSalut_Area_7_val.pdf
http://www.sp.san.gva.es/DgspPortal/fotos/Guia_Tematica_XarxaSalut_Area_7_val.wmv

PROGRAMA 7. EVALUACIÓ DE L'OFERTA ALIMENTÀRIA EN CENTRES ESCOLARS**7.1. REVISIÓ DE MENJADORS ESCOLARS****ACTIVITAT** **Avaluar l'oferta alimentària del menú de menjador escolar i l'adequació que té a les recomanacions de la Guia per als menús en menjadors escolars 2018 (GMCE-CV-2018).****Introducció/Justificació**

La salut i el benestar de la població en edat escolar estan profundament condicionats pel tipus d'alimentació rebuda i el manteniment d'un pes saludable.

Atesa la rellevància que té l'alimentació en edats primerenques, l'alt nombre d'alumnes que utilitzen els serveis del menjador escolar, l'aportació energètica que suposa el menjar de migdia i els resultats de l'avaluació de l'oferta realitzada en els cursos precedents, es considera oportú continuar les actuacions que tenen per objecte garantir la qualitat de l'oferta alimentària dels centres escolars de la Comunitat Valenciana.

Destinatari

Menjadors escolars situats a la Comunitat Valenciana, de qualsevol titularitat, amb cuina pròpia o sense.

Grup d'edat diana
Nivell educatiu

Comensals del servei del menjador escolar entre 6 i 16 anys

Educació Primària (6-12 anys) i ESO (12-16 anys)

Descripció de la activitat

Durant el curs escolar 2022-2023, s'avaluarà l'oferta alimentària en un 33 % dels centres escolars d'Educació Primària i Educació Secundària Obligatòria de la Comunitat Valenciana per tal de verificar l'adequació del pla de menú mensual a les recomanacions de l'estratègia NAOS i de la Guia per als menús en menjadors escolars de la Comunitat Valenciana (GMCE-CV-2018).

S'examinarà la composició del menú mensual de cada centre, per a la qual cosa es comptabilitzaran racions per grups d'aliments. El centre escolar rebrà un informe amb els resultats de l'avaluació respecte dels valors referencials. Si cal, es proposaran les millores necessàries per a adaptar els menús escolars a les recomanacions GMCE-CV-2018.

A més, es durà a terme la verificació de l'oferta d'aliments i begudes en els centres educatius segons el DECRET 84/2018, de 15 de juny, del Consell, de foment d'una alimentació saludable i sostenible en centres de la Generalitat.

Materials
Idioma

Guia per als menús en menjadors escolars 2018: <http://www.san.gva.es/guia-comedores-escolares-2018>

Valencià - Castellà

Contacte

Subdirecció General de Seguretat Alimentària i Laboratoris de Salut Pública (annex I)

Subdirecció General de Promoció de la Salut i Prevenció (annex I)

Més informació

DECRET 84/2018, de foment d'una alimentació saludable i sostenible en centres de la Generalitat. http://www.dogv.gva.es/portal/ficha_disposicion.jsp?L=1&sig=006177/2018

AVALUACIÓ I FOMENT DE LA QUALITAT NUTRICIONAL DE L'OFERTA ALIMENTÀRIA EN CENTRES ESCOLARS 2019-2020 (pàg.: 122-132). Memòria del Pla de control oficial de la cadena alimentària 2020. http://www.sp.san.gva.es/DgspPortal/docs/MEMORIA_PLANSA_CV_2020_val.pdf

Avaluació

Avaluació de participació, cobertura i compliment. Direcció General de Salut Pública i Addiccions.

Es remet un informe als centres escolars dels menjadors revisats i una memòria a la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.

PROGRAMA	8. PROMOCIÓ DEL CONSUM DE FRUITES, HORTALISSES, LLET I PRODUCTES LACTIS EN CENTRES ESCOLARS
ACTIVITAT	8.1. Distribució de fruites i hortalisses, de temporada, acompanyades de mesures per a l'adquisició d'hàbits alimentaris saludables.
Introducció/Justificació	<p>Només al voltant del 5,17 % dels xiquets valencians consumeixen tres o més racions de fruites al dia de manera habitual i només al voltant del 18,97 % trien la fruita com a postres també de manera habitual. Diferents estudis revelen que més del 20 % dels escolars amb edats compreses entre els 6 i els 10 anys presenten algun tipus de sobrepès. Nombrosos estudis han demostrat que el consum adequat de fruites i hortalisses, juntament amb la pràctica d'esport, ajuden a mantindre un pes equilibrat i una salut òptima. El consum d'aquests aliments exerceix un paper protector de les malalties cardíaques, el càncer i la diabetis. En l'etapa infantil tenen un paper fonamental els centres escolars, a més de la llar familiar, en l'adopció d'uns hàbits d'alimentació saludable. A més, cal destacar la important influència dels menors sobre el comportament dels pares a l'hora de confeccionar la llista de la compra.</p> <p>Els objectius d'aquesta activitat són:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Incrementar el consum de fruites i hortalisses entre els menors i, indirectament, a les llars. b) Millorar els hàbits alimentaris i la salut dels menors. c) Conscienciar la població escolar de la importància de consumir aliments locals de qualitat i de proximitat i/o produïts mitjançant fórmules mediambientalment sostenibles i respectuoses amb el medi ambient.
Destinatari	Alumnat, principalment, també per a docents i famílies
Grup d'edat diana	6-12 anys.
Nivell educatiu	Educació Primària i educació especial. En el cas que les disponibilitats pressupostàries ho permeten, podrà estendre's aquesta mesura també a Educació Infantil.
Descripció de l'activitat	<p>L'activitat consisteix en el repartiment de fruites i hortalisses, principalment de temporada, acompanyades d'actuacions dirigides a l'adquisició d'hàbits alimentaris saludables per part dels menors.</p> <p>En concret:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Realització de jornades i xarrades informatives dirigides tant a l'alumnat com al professorat. b) Elaboració de material divulgatiu. c) Elaboració de material educatiu sobre les característiques i els beneficis per a la salut del consum de fruites i verdures, posant l'accent en les varietats autòctones, de temporada i ecològiques. d) Visites guiades a explotacions agràries i/o a centres de manipulació i condicionament de fruites i verdures.
Materials	Cartellera, díptics, tríptics, fullets informatius, diferent material de marxandatge, etc.
Idioma	Valencià - Castellà
Contacte	D'octubre a juny, a través del Servei de Figures de Qualitat Agroalimentària (annex I) – Direcció General de Desenvolupament Rural, Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.
Més informació	http://www.agroambient.gva.es/es/web/desarrollo-rural/campanas-promocion
Avaluació	Avaluació de participació i cobertura per part de la Direcció General de Desenvolupament Rural. Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

PROGRAMA	8. PROMOCIÓ DEL CONSUM DE FRUITES, HORTALISSES, LLET I PRODUCTES LACTIS EN CENTRES ESCOLARS
ACTIVITAT	8.2. Distribució de llet i productes lactis acompanyats de mesures per a l'adquisició d'hàbits alimentaris saludables.
Introducció/Justificació	<p>Tal com mostra l'Informe del consum d'aliments a Espanya 2016, elaborat pel Ministeri d'Agricultura i Pesca, Alimentació i Medi Ambient, en els últims anys s'està produint una reducció progressiva en el consum de llet líquida i derivats de la llet com el iogurt, la qual cosa és preocupant per la seua gran aportació en calci, vitamines i minerals.</p> <p>Segons l'Enquesta nacional d'alimentació, en la població infantil i adolescent, el 50 % de xiquets de més de 9 anys té una ingesta inadequada de calci, fet que comporta la necessitat d'instrumentar iniciatives que intenten pal·liar aquesta situació.</p> <p>Els objectius d'aquesta activitat són:</p> <ol style="list-style-type: none"> Incrementar el consum de llet i productes lactis entre els menors i, indirectament, en les llars. Millorar els hàbits alimentaris i la salut dels menors. Conscienciar la població escolar de la importància de portar una dieta equilibrada i combinar lactis amb el consum de fruites i verdures de temporada.
Destinatari	Alumnat, principalment, també per a docents i famílies.
Grup d'edat diana	6-12 anys.
Nivell educatiu	Educació Primària i educació especial. En el cas que les disponibilitats pressupostàries ho permeten, es podrà estendre aquesta mesura també a Educació Infantil.
Descripció de l'activitat	<p>L'activitat consisteix en el repartiment de llet líquida i altres derivats lactis, com pot ser el iogurt natural, acompanyats d'actuacions dirigides a l'adquisició d'hàbits alimentaris saludables per part dels menors. Aquestes actuacions es poden fer en combinació amb el repartiment de fruites i hortalisses.</p> <p>En concret:</p> <ol style="list-style-type: none"> Realització de jornades i xarrades informatives dirigides tant a l'alumnat com al professorat. Elaboració de material divulgatiu. Elaboració de material educatiu sobre les característiques i els beneficis del consum d'aquests productes. Visites guiades a explotacions ramaderes i/o a centres de producció i/o elaboració d'aquests productes.
Materials	Cartelleria, díptics, tríptics, fullets informatius, diferent material de marxandatge, etc.
Idioma	Valencià - Castellà
Contacte	D'octubre a juny, a través del Servei de Figures de Qualitat Agroalimentària (annex I) – Direcció General de Desenvolupament Rural, Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.
Més informació	http://www.agroambient.gva.es/es/web/desarrollo-rural/campanas-promocion
Avaluació	Avaluació de participació i cobertura per part de la Direcció General de Desenvolupament Rural, Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

PROGRAMA**9. MOBILITAT ACTIVA I SEGURA A L'ESCOLA****ACTIVITAT****9.1. Camins segurs, saludables i sostenibles a l'escola****Introducció/Justificació**

La mobilitat activa cap als centres docents s'ha relacionat amb beneficis tant psicològics com físics per a xiquets, xiquetes i adolescents. Malgrat això, el nombre d'escolars que fan aquest trajecte a peu o amb bicicleta s'ha reduït considerablement. Promoure els mitjans de transport actiu entre xiquets, xiquetes i adolescents triangula tres aspectes claus: 1) la promoció d'hàbits saludables, 2) la mobilitat sostenible i segura, 3) l'augment de l'autonomia i conscienciació dels escolars en els seus moviments per les ciutats per a previndre l'accidentabilitat.

D'aquesta manera, pretén promoure la salut mitjançant la promoció de l'activitat física en les activitats quotidianes, alhora que s'augmenten les competències dels escolars per a evitar l'accidentabilitat per trànsit i lesions derivades. Aquesta activitat persegueix promoure una xarxa d'experiències de projectes de transport actiu a l'escola per al suport i intercanvi d'aquestes.

Destinatari

Comunitat escolar

Grup d'edat diana

9 a 12 anys

Nivell educatiu

3º, 4º i 5º de Educació Primària

Descripció de la activitat

Es convidaran els centres docents interessats a iniciar projectes d'aquest tipus. Se'ls proporcionarà col·laboració en la posada en marxa del projecte. El centre de salut pública servirà d'enllaç entre els diferents actors implicats, entre aquests, els ajuntaments.

Materials

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública. Guies XarxaSalut: Accions comunitàries en salut des dels municipis vinculats al Pla de salut de la Comunitat Valenciana. Àrea 4. Urbanisme, mobilitat i espais comuns saludables (pàg. 45-57). Generalitat: València, 2018.
http://www.sp.san.gva.es/DgspPortal/docs/20181030_xarxa_salut_guia_4_cas.pdf

Ministeri de Sanitat, Consum i Benestar Social – Federació Espanyola de Municipis i Províncies. Hacia rutas saludables. *Guía para el diseño de un Plan de Ruta(s) Saludable(s)*. Versió 1. Madrid, 2018.
https://www.sanidad.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/Estrategia/docs/ImplementacionLocal/Guia_Rutas_Saludables.pdf

Camino escolar. Guía hacia la autonomía infantil, 2010:
https://www.fomento.gob.es/NR/rdonlyres/7C6DDB6D-B0E3-42B7-B042-85FAA06F049E/103128/camino_escolar_guia_br.pdf

Idioma

Valencià - Castellà

Contacte

Centres de salut pública (annex II). Direcció General de Salut Pública i Addiccions.

Més informació

Sol·licitud: centres de salut pública (annex II). Direcció General de Salut Pública i Addiccions.

Avaluació

Avaluació de participació i cobertura per part de la Direcció General de Salut Pública i Addiccions.

PROGRAMA **10. PROMOCIÓ DE L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT BENEFICIOSOS PER A LA SALUT**

ACTIVITAT **10.1. Projecte d'esport, activitat física i salut (PEAFS)**

Introducció/Justificació

Fomentar l'activitat física i l'esport, atesa la seua transcendència en el desenvolupament personal i social dels escolars i en la millora de la salut pública, i considerant la creixent preocupació per l'increment del sedentarisme, del sobrepès i de l'obesitat en els xiquets en edat escolar.

La Llei 2/2011, de 22 de març, de la Generalitat, de l'Esport i l'Activitat Física de la Comunitat Valenciana, estableix en l'article 3 com una línia general d'actuació de la Generalitat: "implantar i desenvolupar programes esportius en l'edat escolar, amb especial atenció a l'exercici d'activitats extraescolars de caràcter recreatiu o competitiu en els centres docents com a garantia i mitjà de la formació integral dels joves".

Destinatari

Escolars.

Grup d'edat diana

6-16 anys

Nivell educatiu

Educació Primària (6-12 anys) i Educació Secundària Obligatoria (12-16 anys)

Descripció de l'activitat

Realització de projectes d'esport, activitat física i salut fora de l'horari lectiu durant el curs escolar, que estiguen integrats en el projecte educatiu del centre, mitjançant actuacions i activitats per a la promoció de l'activitat física i l'esport amb l'objectiu de formar en hàbits saludables i educació en valors

Continguts

Les temàtiques dels programes que cal desenvolupar s'han de referir, entre altres, a les àrees següents: salut, recreació, competició, igualtat de gènere, convivència, discapacitat, col·lectius de la diversitat, família, medi ambient, etc.

Materials

El material necessari per a dur a terme les activitats descrites en el projecte l'ha d'aportar el centre educatiu.

Idioma

Valencià – Castellà

Contacte

Servei de Promoció de l'Esport i Activitat Física.

Direcció General d'Esport

(promocion_dgd@gva.es)

Més informació

Web de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport: Esport/Promoció: <http://www.ceice.gva.es/va/web/deporte/peafs-proyectos-deportivos-en-centro-escolar-cepafe>

Avaluació

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.

Direcció General d'Esport

Servei de Promoció de l'Esport i l'Activitat Física

Observacions

Els centres educatius que desenvolupen el projecte d'esport, activitat física i salut (PEAFS) són reconeguts com a centres educatius promotors de l'activitat física i l'esport (CEPAFE).

PROGRAMA	10. PROMOCIÓ DE L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT BENEFICIOSOS PER A LA SALUT
ACTIVITAT	10.2. Esport a l'escola

Introducció/Justificació	<p>Fomentar l'activitat física i l'esport, per la seua transcendència en el desenvolupament personal i social dels escolars, en la millora de la salut pública i considerant la creixent preocupació per l'increment del sedentarisme, el sobrepès i l'obesitat en els xiquets i xiquetes en edat escolar.</p> <p>L'objectiu del programa Esport a l'Escola és fomentar la pràctica de l'activitat física i el coneixement i la divulgació de modalitats esportives en l'àmbit escolar, a més de formar en hàbits saludables i educació en valors.</p>
Destinataris	Escolars de centres educatius promotors de l'activitat física i l'esport (CEPAFE).
Grup d'edat diana	10-13 anys
Nivell educatiu	5é - 6é d'Educació Primària i 1r - 2n d'ESO
Descripció de la activitat	<p>Es desenvolupa a través d'una unitat didàctica que consta de sis sessions teoricopràctiques que cal desenvolupar en cada centre durant l'horari de classe d'educació física, a la qual assisteix un tècnic titulat de la federació esportiva corresponent per a impartir-les en col·laboració i coordinació amb el professor d'educació física del centre.</p> <p>Les 25 modalitats esportives que s'ofereixen són: atletisme, escacs, bàdminton, handbol, beisbol i softbol, colombicultura, esports adaptats, esports de muntanya i escalada, esgrima, frontenis, gimnàstica, hoquei, judo, karate, orientació, pàdel, rem, rugbi, salvament i socorrisme, taekwondo, tennis taula, tir amb arc, triatló, vela i voleibol.</p>
Materials	El material esportiu utilitzat l'aporta la federació corresponent.
Idioma	Valencià – Castellà
Contacte	<p>Servei de Promoció de l'Esport i Activitat Física.</p> <p>Direcció General d'Esport</p> <p>promocion_dgd@gva.es</p>
Més informació	<p>Web de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport: Esport/Promoció:</p> <p>http://www.ceice.gva.es/va/web/deporte/deporte-en-la-escuela</p>
Avaluació	<p>Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.</p> <p>Direcció General d'Esport</p> <p>Servei de Promoció de l'Esport i Activitat Física..</p>

PROGRAMA	10. PROMOCIÓ DE L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT BENEFICIOSOS PER A LA SALUT
ACTIVITAT	10.3. Aula ciclista
Introducció/Justificació	<p>El programa Aula Ciclista és un projecte d'innovació educativa que té com a objectiu fomentar la pràctica de l'activitat física i el coneixement i la divulgació del ciclisme en l'àmbit escolar, fomentar l'ús de la bicicleta com a model de mobilitat sostenible i formar en hàbits saludables i educació en valors.</p> <p>Fomentar l'activitat física i l'esport, per la seua transcendència en el desenvolupament personal i social dels escolars, en la millora de la salut pública i considerant la creixent preocupació per l'increment del sedentarisme, el sobrepès i l'obesitat en els xiquets i xiquetes en edat escolar.</p>
Destinatari	Escolars de centres educatius promotors de l'activitat física i l'esport (CEPAFE), i es prioritzarà l'existència d'una escola de ciclisme al municipi.
Grup d'edat diana	10-13 anys
Nivell educatiu	5é - 6é d'Educació Primària i 1r - 2n d'ESO
Descripció de l'activitat	<p>L'activitat es desenvoluparà a través d'una unitat didàctica impartida pels tècnics de la federació, que constarà de tres sessions:</p> <p>1a. Teòrica: formació sobre vida saludable, seguretat viària, ús de la bicicleta i el ciclisme com a esport.</p> <p>2a. Pràctica en el mateix centre educatiu: exercicis pràctics, circuit d'habilitat i familiarització amb l'ús de la bicicleta.</p> <p>3a. Pràctica en l'exterior del centre educatiu: recorregut d'un circuit urbà on l'alumnat s'enfrontarà a situacions quotidianes per a dominar la normativa viària i el maneig de la bicicleta. Prèviament a l'inici de la unitat didàctica, es farà una sessió d'informació al professorat.</p>
Materials	Les bicicletes, els cascos, els jupetins i la resta de material necessari l'aporta la Federació de Ciclisme de la Comunitat Valenciana.
Idioma	Valencià – Castellà
Contacte	<p>Servei de Promoció de l'Esport i Activitat Física.</p> <p>Direcció General d'Esport</p> <p>(promocion_dgd@gva.es)</p>
Més informació	<p>Web de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport: Esport/Promoció/Aula ciclista: http://www.ceice.gva.es/es/web/deporte/aula-ciclista</p> <p>Web de la Federació de Ciclisme de la Comunitat Valenciana: https://fccv.es/index.php/es/smartweb/seccion/seccion/valenciana/AULA-CICLISTA</p>
Avaluació	<p>Conselleria d'Educació, Cultura i Esport.</p> <p>Direcció General d'Esport</p> <p>Servei de Promoció de l'Esport i Activitat física.</p>

ANNEX I: ADRECES D'INTERÉS

Conselleria de Educació, Cultura i Esport

Direcció General de Política Educativa

Servei d'Innovació i Qualitat

Domicili: Av. Campanar, 32. 46015 València

Telèfon: 961 970 940

A. e.: innovacio@gva.es

Direcció General d'Esport

Servei de Promoció de l'Esport i Activitat Física

Domicili: Av. Campanar, 32. 46015 València

Telèfon: 961 970 893

A. e.: promocion_dgd@gva.es

Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública

Direcció General de Salut Pública i Addiccions

Subdirecció de Promoció de la Salut i Prevenció

Domicili: Av. Catalunya, 21. 46020 València

Telèfon: 961 925 700

A. e.: promociosalut_sp@gva.es

Servei de Promoció de Conductes Saludables i Prevenció d'Addiccions i Drogodependències

Domicili: Av. Catalunya, 21. 46020 València

Telèfon: 961 928 256

A. e.: prevencion_drogodependencias@gva.es

Subdirecció de Seguretat Alimentària i Laboratoris de Salut Pública

Domicili: Av. Catalunya, 21. 46020 València

Telèfon: 961925700

A. e.: s.q.alimentaria_sp@gva.es

Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica

Direcció General de Desenvolupament Rural

Servei de Figures de Qualitat Agroalimentària

Domicili: C/ Joaquín Ballester, 39, 9ª EASM. 46009 València

A. e.: area_calidad@gva.es

ANNEX II: LLISTA DE CENTRES DE SALUT PÚBLICA

CASTELLÓ

Centre de Salut Pública de Benicarló

Departament de Salut Vinaròs

Domicili: c/ Peníscola, 21. 12580 Benicarló.

Telèfon: 964468530

A. e.: csp_benicarlo@gva.es

Centre de Salut Pública de Castelló de la Plana

Departament de Salut Castellón

Departament de Salut de la Plana

Domicili: Av. del Mar, 12. 12003 Castelló de la Plana

Telèfon: 964399602

A. e.: csp_castellon@gva.es

VALÈNCIA

Centre de Salut Pública d'Alzira

Departament de Salut Doctor Peset

Departament de Salut de la Ribera

Domicili: c/ La Pau, s/n.- 46600 Alzira

Telèfon: 962469615

A. e.: csp_alzira@gva.es

Centre de Salut Pública de Gandia

Departament de Salut de Gandia

Domicili: c/ Duque Carlos de Borja, 19. 46700 Gandia

Telèfon: 962829450

A. e.: csp_gandia@gva.es

Centre de Salut Pública de Manises

Departament de Salut de Manises

Domicili: c/ Ceramista Alfonso Blat, 6. 46940 Manises

Telèfon: 963425954

A. e.: csp_manises@gva.es

Centro de Salud Pública de Torrent

Departament de Salut València-Hospital General

Domicili: c/ Xirivella, 23-2. 46900 Torrent.

Telèfon: 961974875

A. e.: csp_torrent@gva.es

Centre de Salut de Pública d'Utiel

Departament de Salut de Requena

Domicili: Pl. Escoles Pia, 1. 46300 Utiel.

Telèfon: 962169282

A. e.: csp_utiel@gva.es

Centre de Salut Pública de Xàtiva**Departament de Salut Xàtiva - Ontinyent**

Domicili: pl. de la Seu, 11. 46800 Xàtiva

Telèfon: 962249270

A. e.: csp_xativa@gva.es**Centre de Salut Pública de València****Departament de Salut de Sagunt****Departament de Salut Clínic - Malva-rosa****Departament de Salut Arnau de Vilanova - Lliria.****Departament de Salut València - La Fe**

Domicili: Casa del Mar

Avinguda del Port, 300. 46024 València.

Telèfon: 961248000

A. e.: csp_valencia@gva.es**ALACANT****Centre de Salut Pública d'Alcoi****Departament de Salut d'Alcoi**

Domicili: c/ Albereda, 41. 03803 Alcoi

Telèfon: 966528000

A. e.: csp_alcoi@gva.es**Centre de Salut Pública d'Alacant****Departament de Salut d'Alacant - Sant Joan d'Alacant****Departament de Salut d'Alacant - Hospital General**

Domicili: pl. d'Espanya, 6. 03010 Alacant

Telèfon: 965169090

A. e.: csp_alicante@gva.es**Centre de Salut Pública de Benidorm****Departament de Salut de la Marina Baixa**

Domicili: c/ Tomás Ortuño, 69 - 4a planta. 03501 Benidorm

Telèfon: 966816565

A. e.: csp_benidorm@gva.es**Centre de Salut Pública de Dénia****Departament de Salut de Dénia**

Domicili: c/ Jaime I, 5. 03700 Dénia

Telèfon: 966429600

A. e.: csp_denia@gva.es**Centre de Salut Pública d'Elx****Departament de Salut Elx - Hospital General****Departament de Salut d'Elx - Crevillent**

Domicili: c/ Antonio Mora Fernández, 51. 03202 Elx

Telèfon: 966913241

A. e.: csp_elche@gva.es

Centre de Salut Pública d'Elda**Departament de Salut d'Elda**

Domicili: c/ Magallanes, 16. 03600 Elda

Telèfon: 966957640

A. e.: csp_elda@gva.es**Centre de Salut Pública d'Orihuela****Departament de Salut d'Orihuela****Departament de Salut de Torreveja**

Domicili: c/ Cardenal Desprades, 7. 03300 Orihuela

Telèfon: 966904770

A. e.: csp_orihuela@gva.es

ANNEX III: RELACIÓ D'UNITATS DE PREVENCIÓ COMUNITÀRIA EN CONDUCTES ADDICTIVES (UPCCA) [Actualització abril de 2022]

UPCCAs en ALACANT	DIRECCIÓ	POBLACIÓ	TELÈFON
AJ. d'ALACANT / ALICANTE	C/ Maldonado, 9	ALACANT / ALICANTE	965293571
AJ. d'ALBATERA	Passeig del Calvario, 59	ALBATERA	664377268
AJ. d'ALCOI / ALCOY	C/ Camí, 40, portal 3 Bajo	ALCOI / ALCOY	965537124
AJ. d'ALMORADÍ	C/ Espanya, 45-47	ALMORADÍ	965702382
AJ. d'ALTEA	C/ Marina baixa , 2	ALTEA	627508626
AJ. DE ASPE	Avda Constitució, 40-42	ASPE	965493463 Ext. 750
AJ. DE BENIDORM	C/ Pintor Lozano s/n	BENIDORM	966800931
AJ. DE BENISSA	C/ Francisco Sendra, 2	BENISSA	635310281
AYTO DE BIGASTRO	C/ Jubilado s/n Centro Social Integrado	BIGASTRO	965350000 Ext. 210/3
AJ. DE CREVILLENT	Via del Parc Nou, s/n	CREVILLENT	650260447
AJ. DE DÉNIA	Plaça Archiduque Carlos, 3	DÉNIA	672499556
AJ. d'ELX / ELCHE	C/ Curtidores, 23	ELX / ELCHE	672499556
AJ. de EL CAMPELLO	Avda. de la Estación, 16 Centro social "El Barranquet"	EL CAMPELLO	965636897
AJ. DE GUARDAMAR DEL SEGURA	Plaça de la Constitució, 5, 1ª planta	GUARDAMAR DEL SEGURA	965729014 Ext. 1117
AJ. DE IBI	C/ Dr. Ferran, 5	IBI	636887598
AJ. DE LA VILA JOIOSA / VILLAJYOYOSA	C/ 8 de maig, s/n	LA VILA JOIOSA / VILLAJYOYOSA	609677966
AJ. DE MUTXAMEL	c/ Rafael Poveda Torregrosa, 6	MUTXAMEL	965556696
AJ. DE NOVELDA	Plaça de España, 14	NOVELDA	635509077
AJ. de ORIHUELA	C/ Rufino Gea, 5-1ª (despachos)	ORIHUELA	637471963
AJ. DE PILAR DE LA HORADADA	Plaça de Campoamor, 2	PILAR DE LA HORADADA	965351994
AJ. DE SANT VICENT DEL RASPEIG / SAN VICENTE DEL RASPEIG	Carretera de Agost, 1 Entresuelo 2	SANT VICENT DEL RASPEIG / SAN VICENTE DEL RASPEIG	965675065 Ext. 2262
AJ. DE SANT JOAN D'ALACANT	Plaça de la Iglesia, 5	SANT JOAN D'ALACANT	966013160
AJ. DE SANTA POLA	C/ Castaños, 10-12-3ª planta	SANTA POLA	676105398
AJ. DE TEULADA	C/ Calp s/n	TEULADA	608243326
AJ. DE VILLENA	C/ Escalona, 11, bajo A	VILLENA	965800393 Ext. 213
AJ. DE XÀBIA / JÁVEA	C/ Rafael Echagüe, 3 - 1ª	XÀBIA / JÁVEA	965790500 Ext. 1800
MANC. L'ALCOIÀ I EL COMTAT	C/ San Mateu, 3	ALCOI	695511572
MANC. DE MARINA ALTA	C/ Bon Aire, 12	ORBA	649560501
MANC. DE PEGO, L'ATZÚBIA I VALLS	C/Ramón y Cajal, 14	PEGO	965570601
MANC. DEL BAJO SEGURA	Plaça Fco Martinez Morales Paco (El Bueno)	RAFAL	600892364
MANC. DEL VALLE DEL VINALOPÓ	C/ Maestro Granados, 22	ELDA	965381786
MANC. LA VEGA	Plaça Ayuntamiento, 4	REDOVÁN	619154483

UPCCAs en CASTELLÓ	DIRECCIÓ	POBLACIÓ	TELÈFON
AYTO d'ALMAZORA	Avda Jose Ortiz (esqu. Derechos Humanos)	ALMAZORA	964550090
AJ. DE BENICARLÓ	C/ Les Barques, 3	BENICARLÓ	964473968
AJ. DE BORRIANA / BURRIANA	C/ Pablo Ruiz Picaso, 10	BORRIANA / BURRIANA	964570981
AJ. DE CASTELLÓ DE LA PLANA	C/ Gaibiel, 4	CASTELLÓ DE LA PLANA	964355366
AJ. DE NULES	C/ Santa Natàlia, 10	NULES	964670001
AJ. DE ONDA	C/ Balmes, 2	ONDA	964602858
AJ. DE SEGORBE	C/ Orfelino Almela, 8	SEGORBE	672105344
AJ. DE LA VALL D'UIXÓ	Avda. Jaume I, 13	La VALL D'UIXÓ	610792068
AJ. DE VILA-REAL	Avda França, 25-27	VILA-REAL	626610193
AJ. DE VINARÒS	Plaça San Antonio, 19	VINARÒS	964450075 Ext. 222
MANC. ESPADAN-MIJARES	Avda. Castellón, 6	TALES	616348644

UPCCAs en VALENCIA	DIRECCIÓ	POBLACIÓ	TELÈFONO
AJ. d'ALQUÀS	C/ Major, 81	ALQUÀS	961519401
AJ. d'ALBORAYA / ALBORAYA	C/ Pintor Peris Aragó, 33, bajo	ALBORAYA / ALBORAYA	961869303
AJ. d'ALDAIA	C/ Coladores, 16	ALDAIA	637820877
AJ. d'ALFAFAR	C/ Tauleta, 38	ALFAFAR	963182436
AJ. d'ALGEMESÍ	C/ San Nicolau de Bari, 61	ALGEMESÍ	962019812 Ext. 3218
AJ. d'ALZIRA	C/ Rambla, s/n	ALZIRA	962455926
AJ. DE BURJASSOT	Plaça Emilio Castelar, 1	BURJASSOT	963160538
AJ. DE CARCAIXENT	Plaça Miguel Hernandez, 3	CARCAIXENT	962457608
AJ. DE CATARROJA	Avda. Jaime I, 20, bajo	CATARROJA	629629326
AJ. DE CHESTE	San Vicente, 12 B	CHESTE	672022362
AJ. DE CHIVA	Alcalde Javier Morea	CHIVA	962521601
AJ. DE CULLERA	C/ Sueca, s/n	CULLERA	669630165
AJ. DE GANDIA	Plaça Mayor, 1-1º	GANDIA	962959557
AJ. DE MANISES	Plaça Dos de Mayo, 12	MANISES	961521998
AJ. DE MELIANA	C/ Rei en Jaume, 36, bajo	MELIANA	961493342
AJ. DE MISLATA	C/ Mayor, 36	MISLATA	963990340
AJ. DE MONCADA	C/ Mayor, 28	MONCADA	961301175
AJ. DE PAIORTA	C/ Maestro Músico Vicente Prats Tarazona, s/n	PAIORTA	963971222
AJ. DE PATERNA	C/ Plaça del Pueblo, 1	PATERNA	664472522
AJ. DE PICASSENT	C/ Pintor Segrelles, 26	PICASSENT	961222018
AJ. DE QUART DE POBLET	C/ Joanot Martorell, 40	QUART DE POBLET	667916116
AJ. DE REQUENA	C/ Rafael Duyos, 25	REQUENA	962305677
AJ. DE SAGUNT / SAGUNTO	Avda Hispanidad s/n (Centro Civico Antiguo Sanatorio)	PORT DE SAGUNT / PUERTO DE SAGUNTO	962655858
AJ. DE SEDAVÍ	Plaça Jaume I "El Conqueridor", 5	SEDAVÍ	963185040
AJ. DE SILLA	Plaça del Mercat, 4	SILLA	647762027
AJ. DE SUECA	Plaça del Convent, 12	SUECA	635642293

AJ. DE TORRENT	C/ Hospital, 6	TORRENT	961177003
AJ. DE VALÈNCIA	C/ Amadeo de Saboya, 11, patio D	VALÈNCIA	963525478
AJ. DE XÀTIVA	C/ Montcada, 14	XÀTIVA	962281803
AJ. DE XERESA	C/ Alcòdar 16	XERESA	962895378
AJ. DE XIRIVELLA	C/ Cervantes, 22, 1º	XIRIVELLA	963830279
MANC. ALTO TURIA	Crta Valencia-Ademuz, CV35 PK73,5	TUEJAR	608810282
MANC. CAMP DE TÚRIA	Avda. Pla de l'Arc, s/n	LLÍRIA	962792625
MANC. CANAL DE NAVARRÉS	C/ Iglesia, 24	CHELLA	96222 0494
MANC. DE LA RIBERA ALTA	C/ Taronger, 116, bajo	ALZIRA	962414142
MANC. DE LA RIBERA BAIXA	Avda. José Marqués, s/n	SUECA	961717007
MANC. DE MUNICIPIOS LA SAFOR	Carretera de Pego, 5	OLIVA	962850000
MANC. DEL INTERIOR TIERRA DEL VINO	C/Adarve, 5	UTIEL	962305677
MANC. HOYA DE BUNYOL-CHIVA	Passeig Dr. Peset Alexandre S/N	YÁTOVA	962504887
MANC. LA SERRANÍA	C/ Las Cruces, 46, bajo	VILLAR DEL ARZOBISPO	961645013
MANC. L'HORTA NORD	C/ Collidors, 1	La POBLA DE FARNALS	961444400
MANC. MUNICIPIOS COSTERA-CANAL	Plaça de la Seu, 11	XÀTIVA	962283649
MANC. MUNICIPIOS VALL D'ALBAIDA	Sant Francesc, 8 - 3º, pta.5	ONTINYENT	962912950